

Araştırma Makalesi

Alındı: 27 Şubat 2017- Düzeltildi: 4 Haziran 2017

Kabul Edildi: 16 Haziran 2017 - Yayımlandı: 30 Haziran 2017

ÖĞRENCİLERİN ÜSTBİLİŞ BECERİ DÜZEYLERİ İLE İNGİLİZCE DERSİNE İLİŞKİN AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Abdullah Adıgüzel¹, Ali Orhan²

Öz

Üstbilis becerilerinin öğrencilerin İngilizce öğrenmelerine ilişkin akademik başarılarını ne ölçüde etkilediğini ölçen çalışmaların sayıca azlığı göze çarpmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada, hazırlık sınıf öğrencilerinin üstbilis becerileri ile İngilizce dersine ilişkin akademik başarıları arasında bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin demografik bilgilerine ilişkin farklı değişkenlerin öğrencilerin üstbilis becerileri üzerinde etkisinin olup olmadığı da belirlenmiştir. Bu çalışma üstbilis becerilerini etkileyen kişisel değişkenleri belirlemesi ve bu beceriler ile İngilizce dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiyi saptaması açısından önemlidir. Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tekil ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada evrenin %50'sine ulaşılması amaçlanmıştır. Araştırmada veriler, öğrencilerin üstbilis becerilerini belirlemek için Shraw ve Dennison (1994) tarafından geliştirilmiş olan Üstbilis Envanteri'nin maddelerinden yararlanılarak Turan (2009) tarafından geliştirilen Üstbilis Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçek tek boyuttan ve 28 maddeden oluşan 5'li Likert tipi bir ölçektir. Bu sebeple ölçekten 350 tane çoğaltılmış ve öğrencilere uygulanmıştır. Öğrencilerin akademik başarılarını belirlemek için birinci ara sınavdan aldıkları notlar kullanılmıştır. Birinci ara sınav öğrencilerin konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerilerini ölçen kapsamlı bir sınavdır. Öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerini belirlemek için toplanan verilerin analiz edilmesinden sonra öğrencilerin üstbilis becerilerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra, öğrencilerin üstbilis beceri düzeyleri, öğrencilerin cinsiyetine göre değişirken, öğretim gördükleri fakülteye, öğrenim şekline, yaşlarına ve mezun oldukları lise türüne göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin üstbilis becerileri ile İngilizce dersine ilişkin akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üstbilis becerileri; İngilizce akademik başarı; İngilizce

THE RELATIONS BETWEEN LEVELS OF STUDENTS' METACOGNITIVE SKILLS AND THEIR ENGLISH ACADEMIC SUCCESS

Abstract

The studies that try to find out how students' metacognitive skills affect their academic success of the English course are really limited. Moreover, these studies, which are few in number, do not consider English academic success in a general way. Therefore, in this study, it was aimed to determine whether there is a relationship between the metacognition skills of the English preparatory students and their academic success of the English course. In addition, this study will also determine whether the different variables related to students' demographic features have an effect on the students' metacognition skills. This study is important in determining the personal variables which affect metacognition skills and in determining the relationship between this skill and the academic success of the English course. In this study, singular and relational survey model, which are quantitative research methods, was used and it is aimed to reach 50% of the universe in the study. Data was collected by the Metacognition Scale

¹ Düzce Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, aadgz@gmail.com

² Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak Meslek Yüksekokulu, Türkiye, ali_orh_an@hotmail.com

developed by Turan (2009) by using the items of Metacognition Inventory developed by Shraw and Dennison (1994) to determine the metacognitive skills of the students. The scale is a 5-point Likert-type scale and consists of one dimension and 28 items. For this reason, 350 scales were copied and conducted to the students. The students' grades of first midterm exam were used to determine the academic success of the students. The first midterm exam is a comprehensive exam that measures students' speaking, writing, reading and listening skills. After analyzing of the collected data to determine students' metacognition skill levels, it was found out that students have high level of metacognition skills. Also, it was seen that while the students' metacognitive skills differ according to their gender, they do not differ according to their age, faculty/college, education type, high school. Besides, it was found out that there is not any significant correlation between metacognitive skills of the students and their English academic success.

Key words: Metacognitive skills, English academic success, English language

GİRİŞ

Eğitim dünyasında meydana gelen değişiklik ve yenilikler, öğrenme sürecinde bireylerin kendi sorumluluklarını üstlenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Öğrenenin kendine has olan öğrenme eylemi gerçekleşirken bireyler kendilerine özgü yöntem ve teknikler kullanırlar ve bu sürecin sorumluluğunu üstlenerek süreci kontrol ederler. Ayrıca bilişsel psikolojinin yaygın bir şekilde kabul görmeye başlanmasıyla birlikte, öğrenmede daha önce davranışçı yaklaşımın görmezden geldiği, bireyin içsel süreçleriyle ilgili özellikleri ön plana çıkmaya başlamıştır (Baltacı & Akpınar, 2011). Ön plana çıkmaya başlamış olan bu içsel süreçlerin kontrol edilmesi, büyük oranda bireyin bu süreçlerin farkında olmasıyla sağlanır. Bu farkındalık, öğrenenin kendi öğrenmesiyle ilgili olarak inisiyatif ve sorumluluk alıp, öğrenmesini yönlendirebilmesi ve kendi kendine öğrenebilmesi için çok önemlidir (Baltacı & Akpınar, 2011). İlgili literatür incelendiğinde bu farkındalığı kapsayan çok sayıda kavramdan bir tanesi üstbilis kavramıdır.

Bu bağlamda ilk olarak Brown (1975) ve Flavell (1976) tarafından ortaya atılan (Alcı & Altun, 2007) üstbilis kavramı öğrencilerin kendi düşünme süreçlerinin farkında olması ve bu süreçleri kontrol etmesi anlamına gelir (Flavell, 1979). Bu kavram kişinin kendi bilgisinin farkına varması, öğrenme süreci içinde bunu kontrol edebilmesi ve gerektiğinde düzenleyebilmesini içerir. Üstbilisel düzenleme, planlama, izleme ve düzenleme adı altında üç stratejiden oluşmaktadır (Zimmerman & Martinez-Ponsa, 1988). Planlama, sürecin başında amaç belirleme, görevleri analiz etme, gerekli materyalleri seçme ve planlama yapma gibi süreçleri içerir. Üstbilisel düzenlemenin olmazsa olmazlarından olan izleme ise kişinin dikkatlerini toplamalarını, etkili ya da etkisiz olan davranışlarını ayırt etmelerini ve öğrenme stratejilerinde gerekli değişiklikleri yapmalarını içerir. Öğrenmenin düzenlenmesi için izleme stratejisi ile mutlaka kullanılması gereken stratejilerden biri olan (Butler & Winne, 1995) düzenleme stratejisi, izleme stratejisi ile ilişkilidir ve öğrencinin bilişsel etkinlikler ile olan uyumunu ve bu etkinliklerin devam edip etmemesi konusunda karar verme sürecini içerir. Başyayla'ya (2007) göre, üstbilis becerilerine sahip olan kişiler ne çalışacaklarını planlama, kaynakları seçme, rolleri tanımlama, rollerin dağıtımını yapma, grup üyeleri arasında iş bölümü yapma gibi eylemleri gerçekleştirmede oldukça başarılıdırlar (Akt: Tonbuloğlu & Aslan, 2013). Ayrıca bu kişiler yabancı dil becerilerinde, dikkatlerini toplamada, hafızada tutmada ve sosyal etkileşimlerde de iyidirler (Iwai, 2016). Üstbilis stratejileri dil öğrenme başarısı açısından önemlidir. Çünkü dil öğrenenler için öğrenme süreci oldukça fazla yenilik, bilinmeyen kelime, şaşırtıcı kurallar, farklı yazı sistemleri, açıklanamayan sosyal gelenekler ve geleneksel olmayan öğretim yaklaşımları içerir. Bu kadar çok yeni kavramın olduğu yerde öğrenciler odaklarını kaybeder ve dikkati yoğunlaştırma veya bilinenle bilinmeyen arasında ilişki kurma gibi üstbilis stratejilerinin kullanımıyla bu durumu telafi ederler (Oxford, 1990; Akt: Vardar, 2011).

Son zamanlarda bireylerin üstbilis becerilerini ön plana çıkaran araştırmaların sayısında artış gözlemlenmektedir (Ruban & Reis, 2006). Bu kavramların birçok alanda olduğu gibi İngilizcenin öğretimi sürecine etkisini araştıran çalışmalar mevcuttur. Bu alanda yapılan çalışmalara bakıldığında orta öğretim öğrencilerinin üstbilisel farkındalıklarını ölçen çalışmaların (Turan & Demirel, 2010; Kaya & Fırat, 2011), ilköğretim öğrencilerinin üstbilisel farkındalıklarını ölçen çalışmaların (Bahçeci, 2011), farklı öğrenme yöntemlerinin üstbilis becerileri üzerine etkisini ölçen çalışmaların (Baltacı ve Akpınar, 2011; Yurdakul & Demirel, 2011), öğrencilerin farklı derslere yönelik üstbilis farkındalık düzeylerini ölçen çalışmaların (Kahraman ve Sungur, 2011; Memiş & Arıcan, 2013; Atay, 2014), öğretmen adaylarının üstbilis farkındalıklarını ölçen çalışmaların (Tuncer ve Kaysi, 2013; Deniz vd., 2014; Gül vd., 2015; Aykut vd., 2016) ve üstbilis becerileri ile farklı derslere ilişkin akademik başarı arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmaların (Garduno, 1997; Kingır & Aydemir, 2012; Sezer, 2015) olduğu görülmektedir. Ayrıca alan yazında, üstbilis ve İngilizce kavramları birlikte tarandığında, öğrencilerin İngilizce dersine ilişkin üstbilis farkındalıklarını (Kızılay, 2011; Feiz, J. P., 2016) ölçen çalışmaların olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında genelde matematik, fen bilgisi, kimya ve biyoloji gibi derslerde, üstbilis stratejilerini kullanmanın akademik başarıyla ilişkisini araştıran çalışmaların varlığı görülmektedir. Ancak üstbilis becerilerinin öğrencilerin İngilizce dersine ilişkin akademik başarılarını ne ölçüde etkilediğini ölçen çalışmaların sayıca azlığı göze çarpmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada, öğrencilerin üstbilis becerileri ile İngilizce dersine ilişkin akademik başarıları arasında bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin demografik bilgilerine ilişkin farklı değişkenlerin öğrencilerin üstbilis becerileri üzerinde etkisinin olup olmadığı da belirlenmiştir. Bu nedenle bu çalışma üstbilis becerilerini etkileyen kişisel değişkenleri belirlemesi ve bu beceriler ile İngilizce dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiyi saptaması açısından önemlidir. Araştırmanın genel amacı, öğrencilerin üstbilis becerileri ile İngilizce dersine ilişkin akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığını saptamak ve öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerinin farklı değişkenlere göre değişip değişmediği belirlemektir. Bu amaca bağlı olarak araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır;

Öğrencilerin üstbilis becerileri ne düzeydedir?

Öğrencilerin üstbilis beceri düzeyleri, onların kişisel özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?

Öğrencilerin üstbilis becerileri ile İngilizce akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tekil ve ilişkisel tarama modelleri kullanılmıştır. Karasar'a (2011) göre betimsel tarama modeli geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre ise betimsel model konunun hâlihazırdaki durumu araştırılarak değişkenler arasındaki ilişkinin değiştirilmeden ortaya koyulmasıdır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Batı Karadeniz bölgesindeki bir devlet üniversitesinde bulunan Yabancı Diller Yüksekokulu Temel İngilizce bölümünde, 2016-2017 akademik yılında İngilizce eğitimi almakta olan bütün öğrenciler (N:700) oluşturmaktadır. Bu çalışmada evrenin en az %50'sine ulaşılması amaçlandığından örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Bu sebeple ölçekten 350 tane çoğaltılmış ve

öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama öncesinde öğrencilere ölçekler hakkında bilgi verilmiş ve gönüllü olan öğrencilerin ölçekleri doldurmaları sağlanmıştır. Uygulanan ölçekler arasından özensiz doldurma veya eksik cevap gibi sebeplerden dolayı araştırmaya dâhil edilmesi uygun olmayan 40 ölçek çalışmadan çıkarılmıştır. Çalışmanın örneklemini oluşturan ve çalışmaya dahil edilen 310 katılımcıya ait demografik özellikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya Dahil Edilen Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Sayı/Yüzdeleri

Demografik Özellikler	n	%	Toplam	
Cinsiyet	Kadın	195	62,9	310
	Erkek	115	37,1	
Bölüm	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	47	15,2	310
	Mühendislik Fakültesi	45	14,5	
	Uygulamalı İngilizce Çevirmenlik	180	58,1	
	Fen Edebiyat Fakültesi	38	12,3	
Yaş	18	109	35,2	310
	19	97	31,3	
	20	56	18,1	
	21+	48	15,5	
Öğrenim Şekli	Örgün Öğretim	196	63,2	310
	İkinci Öğretim	114	36,8	
Lise Türü	Anadolu Lisesi	134	43,2	310
	Meslek Lisesi	71	22,9	
	Düz Lise	49	15,8	
	İmam Hatip Lisesi	39	12,6	
	Açık Lise	17	5,5	
Vize I Notu	0-44	40	12,9	310
	45-57	70	22,6	
	58-72	83	26,8	
	73-86	81	26,1	
	87-100	36	11,6	

Tablo 1’de de görüldüğü gibi çalışmaya dahil edilen öğrencilerin %62,9’u kadın, %37,1’i ise erkektir. Öğrencilerin %58,1’i Uygulamalı İngilizce Çevirmenlik bölümünde, %15,2’si İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde bulunan bölümlerde, %14,5’i Mühendislik Fakültesinde bulunan bölümlerde ve %12,3’ü ise Fen Edebiyat Fakültesinde bulunan bölümlerde okumaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu 18 ve 19 yaşlarındandır (%66,5). Bunu 20 yaşındaki öğrenciler (%18,1) ve 21 yaşın üzerindeki öğrenciler (%15,5) takip etmektedir. Öğrencilerin 196’sı (%63,2) örgün öğretimde, 114’ü ise (%36,8) ikinci öğretimde eğitim görmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu anadolu lisesi (%43,2) mezunudur. Anadolu Lisesi mezunu öğrencileri sırasıyla meslek lisesi (%22,9), düz lise (%15,8), imam hatip lisesi (%12,6) ve açık lise (%5,5) mezunu öğrenciler takip etmektedir. Öğrencilerin birinci vizeden aldıkları notların büyük çoğunluğu 58-72 (%26,8) ve 73-86 (%26,1) arasındadır. Bu öğrencilerin ardından sırasıyla 45-57 (%22,6), 0,44 (%12,9) ve 87-100 (%11,6) arası not alan öğrenciler gelmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler öğrencilerin üstbilis becerilerini belirlemek için Shraw ve Dennison (1994) tarafından geliştirilmiş olan Üstbilis Envanteri’nin maddelerinden yararlanılarak Turan (2009) tarafından geliştirilen Üstbilis Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçek tek boyuttan ve 28 maddeden oluşan 5’li

Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 28 en yüksek puan ise 140'tır. 846 öğrenci ile gerçekleştirilen pilot uygulama sonucunda ölçeğin açıkladığı toplam varyansın %54,55 olduğu bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı ise 0,93'tür. Ölçeğin bu çalışmadaki güvenilirlik katsayısı ise 0,90'dır.

Öğrencilerin akademik başarılarını belirlemek için birinci ara sınavdan aldıkları notlar kullanılmıştır. Birinci ara sınav öğrencilerin konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerilerini ölçen kapsamlı bir sınavdır.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler SPSS 20 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik programdan yararlanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerini yorumlamak için ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır. Ölçeğin aralık değerleri, 5'li Likert türünde olduğu için $5-1=4$ $4/5=0,80$ olarak hesaplanmıştır. Buna göre maddelere verilen cevapların ortalamasının 5-4,20 arasında olması halinde öğrencilerin maddede ifade edilen duruma tamamen katıldığı, 4,19-3,40 arasında olması halinde katıldığı, 3,39-2,60 arasında olması halinde ne katıldığı ne katılmadığı, 2,59-1,80 arasında olması halinde katılmadığı ve 1,79-1 arasında olması halinde öğrencilerin o maddeye hiç katılmadığı şeklinde bir yorum yapılmıştır. Çalışmanın diğer araştırma sorularına cevap aranırken de dağılımın normal olması sebebiyle ($p>0,05$) bağımsız örneklem için t Testi (Independent Samples t- test), tek faktörlü varyans analizi (One-Way Anova) ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmanın birinci sorusunda, öğrencilerin üstbilis becerilerinin ne düzeyde olduğuna cevap aranmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin üstbilis becerilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek için öğrencilerin verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri hesaplanmış ve Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Üstbilis Beceri Düzeyleri

Beceriler	$\bar{X}$	ss
Üstbilis Becerileri	3,68	0,51

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerinin "Katılıyorum" düzeyinde ($\bar{X}$: 3,68) ve yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Dolayısıyla İngilizce eğitimi almakta olan öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ikinci sorusunda öğrencilerin üstbilis becerilerinin cinsiyet, öğretim gördükleri fakülte, yaş, öğrenim şekli ve mezun olunan lise türü değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına cevap aranmıştır. Öğrencilerin üstbilis becerilerinin cinsiyet ve öğrenim şekli değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için t Testi yapılmış ve sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Üstbilis Becerilerinin Cinsiyet ve Öğrenim Şekline Göre İncelenmesi

		n	$\bar{X}$	ss	t	p
Üstbilis Becerisi	Kadın	195	3,74	0,49	2,792	,006
	Erkek	115	3,58	0,54		
Üstbilis Becerisi	Birinci Öğretim	196	3,64	0,46	-1,697	,091
	İkinci Öğretim	114	3,75	0,58		

Öğrencilerin üstbilis becerilerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan t Testi sonucunda aradaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($t_{310}=2,792$, $p<,05$). Kadın öğrencilerin üstbilis becerileri ($\bar{X}:3,74$) erkek öğrencilere ($\bar{X}:3,58$) göre anlamlı bir şekilde yüksektir. Dolayısıyla cinsiyet değişkeni, öğrencilerin üstbilis becerilerini kadın öğrenciler lehine farklılaştıran bir faktördür. Ayrıca öğrencilerin üstbilis becerilerinin öğrenim şekline göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda aradaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t_{310}=-1,697$, $p>,05$). Bu durumda, öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerinin öğrenim şekli değişkenine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin üstbilis becerilerinin öğrenim gördükleri fakülte, yaş ve mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek faktörlü varyans analizi testi yapılmış ve sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Üstbilis Becerilerinin Öğretim Gördükleri Fakülte, Yaş ve Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre İncelenmesi

Beceri	Fakülte	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	P	Anlamlı Fark
Üstbilis Beceri	İktisadi ve İdari Bilimler F.	47	3,61	0,45	3/306	0,662	,576	-
	Mühendislik Fakültesi	45	3,63	0,44				
	Uygulamalı İng. Çevirmenlik	180	3,71	0,54				
	Fen Edebiyat Fakültesi	38	3,69	0,52				
Beceri	Yaş	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	P	Anlamlı Fark
Üstbilis Beceri	18	109	3,70	0,51	3/306	0,731	,534	-
	19	97	3,64	0,48				
	20	56	3,65	0,55				
	21+	48	3,76	0,55				
Beceri	Mezun Olunan Lise Türü	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	P	Anlamlı Fark
Üstbilis Beceri	Anadolu Lisesi	134	3,68	0,48	4/305	0,109	,979	-
	Meslek Lisesi	71	3,70	0,54				
	Düz Lise	49	3,67	0,56				
	İmam Hatip Lisesi	39	3,70	0,44				
	Açık Lise	17	3,62	0,69				

Öğrencilerin üstbilis becerilerinin öğrenim gördükleri fakülte değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi testi sonucunda aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($F_{310}=0,662$, $p>,05$). Bu durumda, öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerinin öğrenim gördükleri fakülte değişkenine göre farklılaşmadığı söylenebilir. Öğrencilerin üstbilis becerilerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi testi sonucunda aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($F_{310}=0,731$, $p>,05$). Bu durumda, öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılaşmadığı söylenebilir. Öğrencilerin üstbilis becerilerinin lise türü değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi testi sonucunda aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($F_{310}=0,109$, $p>,05$). Bu durumda, öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerinin mezun olunan lise türü değişkenine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Araştırmanın üçüncü sorusunda öğrencilerin üstbilis becerileri ile İngilizce akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına cevap aranmıştır. Bu sebeple öğrencilerin üstbilis beceri puanları ile İngilizce akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Pearson korelasyon testi yapılmış ve sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Üstbilis Becerileri ile İngilizce Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	İngilizce Akademik Başarı	Üstbilis Becerisi
İngilizce Akademik Başarı	1	,077
Üstbilis Becerisi	,077	1

Öğrencilerin üstbilis beceri puanları ile İngilizce akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda aralarında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulunmuştur ($r=,079$, $p>,050$). Dolayısıyla öğrencilerin üstbilis becerisinin artması durumunda, İngilizce akademik başarılarının da artacağı söylenemez.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerini belirlemek için toplanan verilerin analiz edilmesinden sonra öğrencilerin üstbilis becerisinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin kendilerini tanıma, zihinsel süreçlerini kontrol etme, yeni stratejiler belirleme konularında iyi oldukları söylenebilir. Ancak bu olumlu özelliklerin öğrencilerin İngilizce öğrenme becerilerine yansması beklenirken bu beklenti karşılanamamıştır. Araştırmanın ikinci sorusuna cevap bulmak için toplanan verilerin analizinin ardından öğrencilerin üstbilis beceri düzeyleri, öğrencilerin cinsiyetine göre değişirken, öğretim gördükleri fakülteye, öğrenim şekline, yaşlarına ve mezun oldukları lise türüne göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar öğrencilerin üstbilis düzeylerinin cinsiyete göre değiştiği sonucuna ulaşan Atay’ın (2014) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Ayrıca alan-yazın incelendiğinde öğrencilerin üstbilis beceri düzeylerinin cinsiyete göre farklılaştığı sonucuna ulaşan başka çalışmalar da görülmektedir (Alcı ve Altun, 2007; Demir ve Özmen, 2011; Kaya ve Fırat, 2011; Koç ve Karabağ, 2013; Memiş ve Arıcan, 2013; Tüysüz, 2013; Öztürk, 2014). Bu çalışmanın sonuçlarını destekler şekilde, Öztürk (2014) çalışmasında öğrencilerin üstbilis seviyelerinin öğretim gördükleri fakülteye, yaşlarına ve mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Alcı ve Altun (2007) ise çalışmalarında, öğrencilerin üstbilis becerilerinin lisede öğrenim gördükleri alana göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Dolayısıyla Alcı ve Altun’un (2007) elde ettiği sonuç, bu çalışmanın öğrencilerin öğretim gördükleri fakülteye göre üstbilis becerilerinin değişmediğine dair sonucu desteklemektedir.

Araştırmanın üçüncü sorusuna ilişkin verilerin analizinin ardından ise öğrencilerin üstbilis becerileri ile İngilizce dersine ilişkin akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Şahin ve Küçüksüleymanoğlu (2015) farklı branşlarda eğitim gören öğretmen adaylarının öz yönetimli öğrenmeye hazırbulunuşluk düzeylerinin, bilis ötesi farkındalıklarının ve denetim odaklarının incelenmesini, arasındaki ilişkilerin belirlenmesini ve bazı değişkenlere göre karşılaştırılmasını amaçladığı çalışmasının sonucunda, bu çalışmanın sonuçlarını destekler şekilde öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre üstbilis beceri düzeylerinin farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Öztürk (2014) ise dört farklı devlet üniversitesinde öğretim görmekte olan 430 birinci sınıf

öğrencisiyle yürüttüğü çalışmada, öğrencilerin üstbilis becerileri ile Sözlü İletişim Becerileri I dersindeki başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşmasına rağmen genel anlamda öğrencilerin İngilizce başarıları ile üst bilis becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla Öztürk'ün (2014) elde ettiği sonuç, bu çalışmanın sonuçlarıyla kısmen örtüşmektedir.

Çalışmada elde edilen bulgulardan hareketle, öğrencilerin üstbilis becerilerinin yüksek olması, önemli derecede stratejik olduklarını, kendi güçlerinin farkında olduklarını ve yeni öğrenme stratejileri geliştirebilecek potansiyele sahip olduklarını göstermektedir. Bu özellikler öğrencilerin cinsiyet hariç diğer kişisel özelliklerine göre farklılaşmayacak kadar özgündür. Öğrencilerin bu özelliklerinin onların İngilizce öğrenme akademik başarılarına etki etmesi, öğrenmeyi kolaylaştırması ve başarıyı artırması beklenirken bu ilişki anlamlı olmayacak kadar düşük çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin üstbilis becerilerini, akademik başarılarını artırma konusunda doğru bir şekilde kullanamamalarıyla ya da bu konuda yeterli şekilde yönlendirilmemeleriyle açıklanabilir. Üstbilis bilgi düzeyi yüksek olan öğrencilerin bu özelliklerini öğrenmeyi kolaylaştırmada kullanmaları için doğru bir şekilde yönlendirilmeleri gerekmektedir. Cinsiyetin öğrencilerin üstbilis bilgi düzeylerine etki eden bir faktör olması ise kadın öğrencilerin farkındalık özelliklerinin yüksek olmasından kaynaklanabilir.

KAYNAKÇA

- Alcı, B. & Altun, S. (2007). Lise Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Öz Düzenleme ve Bilişüstü Becerileri, Cinsiyete, Sınıfa ve Alanlara Göre Farklılaşmakta mıdır? *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (1), 33-44.
- Atay, A. D. (2014). *Ortaokul Öğrencilerinin Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Düzeylerinin ve Üstbilis Farkındalıklarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Aykut, Ç., Karasu, N. & Kaplan, G. (2016). Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Üstbilis Farkındalıklarının Tespiti. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(3), 231-245.
- Bahçeci, B., Döş, B. & Sarıca, R. (2011). İlköğretim öğrencilerinin üstbilis farkındalık düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 551-566.
- Baltacı, M. & Akpınar, B. (2011). Web tabanlı öğretimin öğrenenlerin üstbilis farkındalık düzeylerine etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 319-333.
- Butler, D. & Winne, P., (1995). Feedback and Self-regulated Learning: A Theoretical Synthesis. *Review of Educational Research*, 65, 245-281.
- Demir, Ö. & Özmen, S. K. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Üst Bilis Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (3), 145-160.
- Demirel, M. & Turan, B. (2010). Probleme Dayalı Öğrenmenin Başarıya, Bilişötesi Farkındalık ve Güdü Düzeyine Etkisi. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 55-66.
- Deniz, D., Küçük, B. & Cansız, Ş. (2014). Ortaöğretim matematik öğretmeni adaylarının üstbilis farkındalıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 305-320.
- Feiz, J. P. (2016). Metacognitive Awareness and Attitudes Toward Foreign Language Learning in the EFL Context of Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 232, 459-470.
- Flavell, J. H. (1979). Metacognition and Cognitive Monitoring: A New Area of Cognitive Developmental Inquiry. *American Psychologist*, 34 (10), 906-911.

- Garduno, E. L. (1997). *Effects Of Teaching Problem Solving Through Cooperative Learning Methods On Students Mathematics Achievement, Attitudes Towards Mathematics, Mathematics Self Efficacy And Metacognition*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. The University of Connecticut, Connecticut.
- Gül, Ş., Özay Köse, E., & Sadi Yılmaz, S. (2015). Biyoloji öğretmeni adaylarının üstbilis farkındalıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 83-91.
- Iwai, Y. (2016). Promoting Strategic Readers: Insights of Preservice Teachers' Understanding of Metacognitive Reading Strategies. *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, 10 (1), 123-163.
- Kahraman, N. & Sungur, S. (2011). Öğrencilerin Güdusel İnançlarının Üst-bilis Strateji Kullanımına Katkısı. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36 (160), 3-10.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavramlar, İlkeler*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, N. & Fırat, T. (2011). İlköğretim 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme-öğretme Sürecinde Üstbilisel Becerilerinin İncelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 56-70.
- Kıngır, S. & Aydemir, N. (2012). 11. Sınıf Öğrencilerinin Kimyaya Yönelik Tutumları, Üstbilisleri ve Kimya Başarıları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 823-842.
- Kızılay, Y. (2011). *Kafkas Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Üst Bilisel Farkındalıkları ve Okuma Stratejisi Kullanımları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Koç, C. & Karabağ, S. (2013). İlköğretim İkinci Kademe (6-8. sınıf) Öğrencilerinin Bilis Üstü Yetileri ile Başarı Yönelimlerinin İncelenmesi (Bingöl İli Örneği). *NWSA-Education Sciences*, 8 (2), 308-322.
- Memiş, A. & Arıcan, H. (2013). Beşinci sınıf öğrencilerinin matematiksel üstbilis düzeylerinin cinsiyet ve başarı değişkenleri açısından incelenmesi. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 1, 76-93.
- Öztürk, G. (2014). *The Role of Metacognitive Knowledge and Metacognitive Learning Strategies in Tertiary Level EFL Students' Language Learning*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Ruban, L., & Reis, S. M. (2006). Patterns Of Self-Regulatory Strategy Use Among Low-Achieving and High-Achieving University Students. *Roeper Review*, 28 (3), 148-156.
- Sezer, T. A. (2015). Hemşire Adaylarının Bilisötesi Öğrenme Stratejilerinin Sınıf Düzeyi ve Akademik Başarı Değişkenleri Açısından İncelenmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 25(4), 146-151
- Şahin, E. & Küçüksülaymanoğlu, R. (2015). Öğretmen Adaylarının Özyönetimli Öğrenmeye Hazırbulunmuşlukları, Bilis Ötesi Farkındalıkları ve Denetim Odakları Arasındaki İlişkiler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 317-334.
- Tonbuloğlu, B & Aslan, D. (2013). Proje Tabanlı Öğrenmenin Öğrencilerin Bilisüstü Becerileri ve Öz-Yeterlik Algıları ile Proje Ürünleri Üzerindeki Etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (23), 97-117.
- Tuncer, M., & Kaysi, F. (2013). Öğretmen Adaylarının Üst Bilis Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Education*, 2(4), 44-54.
- Turan, S. (2009). *Probleme Dayalı Öğrenmeye İlişkin Tutumlar, Öğrenme Becerileri ve Başarı Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Turan, S. & Demirel, Ö. (2010). *The Relationship Between Self-Regulated Learning Skills And Achievement: A Case From Hacettepe University Medical School*. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 279-291.
- Tüysüz, C. (2013). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Problem Çözme Becerisine Yönelik Üst Bilis Düzeylerinin Belirlenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (21), 157-166.
- Vardar, A. K. (2011). *Öz-Düzenleme Stratejileri Öğretiminin Öğrencilerin İngilizce Başarılarına, Öz-Düzenleme Stratejileri Kullanımına ve Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yurdakul, B. & Demirel, Ö. (2011). Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Üstbiliş Farkındalıklarına Katkısı. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 1(1), 71-85.
- Zimmerman, B.J. & Martinez-Pons, M. (1988). Construct Validation of a Strategy Model of Student Self-Regulated Learning. *Journal of Educational Psychology*. 80 (3), 284-290.